

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 460 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	10
<i>Mirzaraxonova Maftuna Ibroximjon qizi</i>	
Elementlarini integratsiya qilish: nazariy va amaliy yondashuv	13
<i>Ne'matov Karimjon Shavkat o'g'li</i>	
O'qish savodxonligi darslarida kitobxonlik kompetensiyasini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari ...	19
<i>Mahmudova Shoirra Shavkat qizi</i>	
O'zbek milliy musiqasi asosida talablarda estetik did va ijro madaniyatini rivojlantirish metodikasi.....	25
<i>Gadoyeva Muborak Jumaqulovna</i>	
O'quvchilarning yozuv kompetensiyasini baholash mezonlarini takomillashtirish masalalari.....	30
<i>Abdurashidova Xafiza Abdurashidovna</i>	
Xurshid Do'st Muhammad qissalarida rivoyatchi strategiyasi.....	34
<i>Uzoqova Nargiza Yuldosh qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion texnologiyalarining ahamiyati	37
<i>Eshpulatov Shakir Nabiyevich, Ahrorova Ozoda Amriddinovna</i>	
"Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (Mind Map) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	41
<i>G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning tashkiliy-pedagogik jihatlari.....	46
<i>Joldasov Ixtiyor Suyundikovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari	50
<i>N. Asadov</i>	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda kreativ kompetentlik va kasbiy muvaffaqiyat o'rtasidagi bog'liqlik mezonlari.....	53
<i>G. Xamidova</i>	
Gamifikatsiya elementlarining bakalavr talabalarini raqamli resurs yaratishga motivatsiyasiga ta'siri	56
<i>Maxkamova Dilshodaxon Xabibjon qizi</i>	
The Influence of Family Parenting Style on the Formation of Primary School Students' Personality	59
<i>Berdiyeva Mohloroyim Mirzohid qizi</i>	
Noto'liq oilalardagi onalarning tarbiyaviy uslublari va farzandlarining ijtimoiy-psixologik moslashuvi (O'zbekiston namunasida).....	64
<i>Ismoiljonov Ravshan Baxtiyor o'g'li</i>	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	69
<i>Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna</i>	
Matematika ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning metodik asoslari.....	73
<i>Mirzayeva Shahlo, Qodirova Muattar Ithom qizi, Rovshanova Yulduz Shovkat qizi</i>	
O'qishga motivatsiya tushunchasi uning nazariy-psixologik tahlili.....	77
<i>Azimova Rushana Zokirjon qizi</i>	
Oliy ta'lim talabalarida akademik prokrastinatsiyaning prediktorlari: akademik motivatsiya, umid va shaxs xususiyatlari	81
<i>Shodiboyev Shohruh Shuhrat o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi markazlar integratsiyasini ta'minlash metodikasi.....	86
<i>Qahhorova Sevara Alimardonovna</i>	
O'quvchi-yoshlarni virtual olam ta'siridan himoya qilishning nazariy asoslari.....	90
<i>Isayeva Gulii Parpiyevna, Ravshanov Umidjon Abdiqodir o'g'li</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tafakkurni oshirishda mantiqiy masalalarning o'rni	93
<i>Xilvatova Go'zal Sultonovna</i>	
Pedagogika tarixini o'qitishda talabalarda tarixiy tafakkurni rivojlantirish	97
<i>Jurayev Bobomurod Tojiyevich</i>	
Bolalarda ona tilida tinglash hissini rivojlantirish usullari	101
<i>Nurmatova Muxlisa Akmal qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshirish (Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari misolida)	106
<i>Yusupova Shahnoza Abduxafizovna</i>	
Sport maktablarida 16–18 yoshli nayza uloqtiruvchi sportchi-qizlarda portlovchi kuchni rivojlantirish	111
<i>Tursunova Surayyo Botir qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlashda "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlari: amaliyot tahlili	115
<i>Gaffarov Azizjon Muhammadsaidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini samarali tashkil etishning nazariy jihatlarini (Learning outcomes) asosida	124
<i>Rabbimova Shaxnoza Soyib qizi</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarda axloqiy madaniyat fazilatlarini qaror toptirishning pedagogik mexanizmlari	128
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Yengil atletikachilarning musobaqa jarayonida tibbiy-pedagogik monitoringini takomillashtirish	132
<i>Mamadaliyev Abror Akbarjonovich</i>	
Sun'iy intellekt yordamida rus tilini o'qitish va uning samaradorligi	137
<i>Yagafarova Nazilya Rafailovna, Nazarov Sardor, Onorboyev Kamronbek</i>	
O'quvchilarda ilmiy dalillarni tahlil qilish va xulosa chiqarish kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	142
<i>Baymurotova Mukaddas Xamdorovna</i>	
Ilmiy muxokamalarda pragmatik kompetentlikning roli	150
<i>Eshbo'riyeva Aziza Muhiddinovna</i>	
Talabalarda kognitiv-pragmatik kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni	155
<i>To'rabekova Aziza Mirzabek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda motivatsiyani shakllantirishda interaktiv metodlarning o'rni	159
<i>Qamchibekova Roziyaxon Xasanboy qizi</i>	
Проблема разграничения понятий "концепт" и "понятие" в современной лингвистике: лингвосомиотический и когнитивно-дискурсивный анализ	164
<i>Якунина Ангелина Алишеровна</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida amaliy bezak san'ati naqsh elementlarini raqamli qayta ishlash va arxivlashtirish	169
<i>Jabbarov Rustam Ravshanovich</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozuv kompetensiyasini rivojlantirishda Design Thinking texnologiyasining metodik imkoniyatlari	176
<i>Amanbayeva Oydin Urazali qizi</i>	
Tez qalamchizgi mashqlarida psixologik-pedagogik yondashuvlarning ahamiyati	181
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Innovatsion yondashuv orqali bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish konsepsiyasi	186
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	190
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Samarqand arxitektura-qurilish instituti va shahar infratuzilmasi rivojlanishi o'rtasidagi bog'liqlik (1950–1990-yillar)	195
<i>Abulqosimova Dildora Asrorovna, O'ralov Sodiqjon</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalar ta'limida ikkilamchi cheklovlarni kamaytiruvchi ta'lim texnologiyalari	199
<i>Qo'ziyeva Shahnoza Muhammadsoli qizi</i>	

MUNDARIJA SOÐERJANIE CONTENTS	O'quvchilarda milliy g'oya va mafkurani rivojlantirishda mumtoz musiqaning o'rni va ahamiyati 202 Baymanova Feruza Abralovna	202
	Ommaviy jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil etishning pedagogik asoslari 207 Xayitova Ulfatoy Tursunovna	207
	Yuqori sinf o'quvchilarida ijtimoiy faollikni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari 211 Turg'unboev Sirojiddin Faxriddinovich	211
	Muhandislik ta'limida Bernulli va Puasson taqsimotlarini texnologik jarayonlar misolida o'qitish metodikasi... 216 Qo'ziboyeva Nozima Yoqubjon qizi, Maxmanazarov Sardor Toirjon o'g'li, Saydullayev Asadbek Xayrullo o'g'li	216
	Психолого-педагогические основы обучения теме “производная” в курсе алгебры и начал анализа президентской школы 225 Шахноза Холмуродова Зоир кизи	225
	O'qish savodxonligi darslarida Bloom taksonomiyasi va 4K kompetensiyalarining integrativ modeli 234 Farsaxonova Mastura Jalol qizi	234
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim sifatini baholash mezonlari va monitoring tizimini takomillashtirish: indikatorlar asosidagi boshqaruv modeli 241 Jo'rayeva Dilrabo Kamoliddin qizi	241
	Maxsus mashqlar yordamida start tezligini oshirish metodikasi 244 Sitara Elova Axmatqulovna, Panjiyeva Gulzoda Eshdaviyat qizi	244
	Amudaryo foreli (<i>Salmo trutta oxianus</i>) O'zbekiston hududida tarqalishi va ekologiya ta'siri..... 248 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Xolmo'minova Sevinch Sirojiddinova, Qurbonazarova Marjona Zokirovna	248
	Suv va quruqlik muhitiga moslashgan amfibiyalarda adaptatsiya xususiyati 251 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Axmatmatova Feruza Shamsiddin qizi, Qo'ldoshova Ruxshona Navro'z qizi	251
	O'zbekistonda tarqalgan kaptarsimonlar xilma-xilligi, ularni tarqalishi, biologik xususiyatlari va amaliy ahamiyati 255 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Xolmo'minova Jasmina Baxtiyor qizi, Saidova Dilnoza Rustamovna	255
	Surxondaryo viloyatidagi qo'lqanotlilar turlarining morfologik tasnifi va hududiy farqlari 259 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Yarashova Sarvara Islomovna, Bahromova Shahzoda Abduqodirovna	259
	Игровые технологии как средство активизации коммуникативной деятельности учащихся на занятиях по русскому языку 267 Халикова Гульбахор Исановна	267
	Yoshlarni pedagogik kasbga yo'naltirish ishlarini o'rganishning konseptual va metodologik asoslari 270 Matkarimova Muxabbat Abuovna	270
	O'qish savodxonligini baholovchi topshiriqlar turlari 277 Rasulova Mushtariybonu	277
	Qoraqalpog'istonning shimoliy tumanlaridagi bolalarda tashqi nafas olish tizimi xususiyatlari 281 Orazbaeva Navbaxor Mratbaevna	281
	“Kompyuter tarmoqlari” fanini o'qitishda dasturiy-didaktik vositalardan foydalanish 285 Muqimov Shahzodbek Ixtiyor o'g'li	285
	Yangi O'zbekiston: yangilanish va taraqqiyot omillari (Qashqadaryo viloyati misolida)..... 288 Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, Safarova Sevara Saloxiddinovna	288
	Raqamli ta'lim strategiyalaridan foydalanib o'qish samaradorligini oshirish 294 Narzullayeva Gulzira Xayrullo qizi, Abdusottarova Farog'at Olimjon qizi	294
	Oliy ta'limda “Zoologiya” kursini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish metodikasini takomillashtirish (“umurtqali hayvonlar” misolida)..... 299 Xonnazarova Mamlakat To'lqinovna	299
	Oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish strategiyalari 303 Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li	303
	Accommodating a Teenage English Learner With Tourette-Related Stammering in Uzbekistan State Multilevel Test Preparation: A Single-Case Study 307 Yulduz Sultanova	307
	Yengil atletikada to'siqlar osha yugurish texnikasini takomillashtirish va o'rgatish uslubiyati 313 Chariyev Ulug'bek Abdujabbarovich, Radjabov Jaxongir Furkatovich	313

The Interaction of Language and Culture in Intercultural Conflict Communication	317
Gulnoza Khushnazarova	
O'smir shaxsida o'zini o'zi tushunish psixologik muammo sifatida.....	321
Mahmudov Abdurasul	
O'quvchilar nutqida milliy-madaniy leksik birliklarni qo'llashga o'rgatishda semantikashtirish	325
Tursunova Javhar Bakir qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda matematik madaniyatni shakllantirish: Qori Niyoziy merosi asosida.....	329
Axmedova Nargiza Toychibekovna	
A2 darajadagi o'quvchilarda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda adaptiv yondashuvning roli	333
Nezametov Zuxra Axmadovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik kasbga ijodiy munosabatni tarbiyalashning nazariy asoslari.....	336
Axmatov Ibrohimjon Furqat o'g'li	
Voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati va diagnostikasi	340
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Yuqori sinf o'quvchilarining ijtimoiy va intellektual kompetensiyalarini rivojlantirishni pedagogik tizimini takomillashtirish	344
Amankosova Dinara Gabitovna	
Innovatsion usullar vositasida maktabgacha yoshdagi duduqlanuvchi bolalar nutqini rivojlantirish.....	348
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Dzyudoning olimpiya o'yinlaridagi o'rni va ahamiyati	353
Jaxongir O'razbayev Temur o'g'li	
Umumta'lim maktab o'quvchilarida milliy va umuminsoniy qadriyatlarga integratsiyalashgan harbiy tarbiyaning ilmiy-nazariy asoslari.....	356
A'zamov Inom Salimjonovich	
The Role of Digital Platforms in Developing Students' Independent Learning Competency.....	360
Jo'rayeva Zamira Ishmuminovna, Uraqova Shaxlo Turdiyevna	
Shaxsiy ta'lim trayektoriyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	365
Toshpo'latov Olim Panjiyevich	
"Ilk qadam" davlat o'quv dasturi asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat markazlarining ta'lim jarayonlarini tashkil etish	370
Bektemirova Asilabonu Akmal qizi	
Kreativ ta'lim texnologiyalari asosida talabalarda innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	374
Sariboyev Nurali Abdunazarovich	
Bolalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar va yosh xususiyatlari	378
Erkinboyev Muhammadqodir Nodirbek o'g'li	
Tasviriy san'at darslarida eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.....	383
Xushvaqtov Abror Doniyor o'g'li	
Raqamli ta'lim muhitida zamonaviy o'qitish metodlari va interaktiv texnologiyalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	387
Murodova Dilafro'z Matmurod qizi, Sattarova Bibijon Muzaffar qizi, Bekmurodova Muhayyo Uralbayevna	
Kredit-modul tizimida o'quv-me'yoriy hujjatlarni takomillashtirish borasidagi milliy va xorijiy tajribalar	391
Aralova Maxsuma Abdurahmonovna	
Yuqori sinf o'quvchilariga chet til o'qitish va o'rgatishda motivatsiyaning o'rni xususida.....	396
Atadjanova Shaxnoz Abbasovna, Ismoilova Feruza Salimjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda innovatsion metodlar	400
Axmedova Fayziniso Otabek qizi	
Bo'lajak pedagoglarning uzluksiz amaliy faoliyatida professional salohiyatini rivojlantirish yo'llari	403
Habibullayeva Muxlisaxon Yorqinjon qizi	

MUNDARIJA SOÐERJANIE CONTENTS

Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak texnologiya o'qituvchilarining PR kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi.....	406
J. B. Jumabayev	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	412
Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna	
Biologiya ta'lim jarayonida ilg'or hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash.....	416
Mo'minov Dilshod Yaxshiboy o'g'li	
Oliy ta'limda masofaviy ta'limning pedagogik-psixologik xususiyatlari	420
Mutalibova Muqaddasxon Abdunabi qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda raqamli platformalar orqali kiberxavfsizlik madaniyatini shakllantirish	423
Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi, Saminjonova Sevaraxon Axmadjon qizi, Abdihakimova Muqaddas Fahridinova, Matsapayeva Nigora Satbay qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining etnopedagogik kompetentligini shakllantirishda milliy hunarmandchilik va xalq amaliy san'atining didaktik imkoniyatlari	428
Pardayeva Gulchexra Safarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning bilish kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik asoslari	432
Qipchaqova Sevinchxon Farxodjon qizi	
Maktabgacha ta'lim boshqaruvida ERP tizimlarini integratsiyalashning proaktiv modeli.....	436
Raxmatillayev Oyatillo Zikrillayevich	
Maktabgacha ta'limda rivojlantiruvchi markazlarni tashkil etish va loyihalashtirish.....	439
Sadikova Shoista Akbarovna, Yangiboyeva Salomat Samandarovna, Yangiboyeva Sevinch Samandarovna	
Milliy hunarmandchilik buyumlarini yasash orqali o'quvchilarning ijodkorligini rivojlantirish	442
Xayitov Jonibek Xolboboyevich, Nabijonova Nilufar Nabijon qizi	
Futbol o'yinida to'pga kalla bilan zarba berish.....	446
Xolmaxmatov Boburjon Musurmon o'g'li	
Сравнительно-типологический анализ юмора и гуманизма в творчестве Гафура Гуляма и Марка Твена.....	451
Абдумунинова Махлиё	
Особенности фонетико-фонематической речи (качественные и количественные) у младших школьников с речевыми расстройствами.....	453
Заирова Н. Б.	

KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA MATEMATIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISH: QORI NIYOZIY MEROSI ASOSIDA

Axmedova Nargiza Toychibekovna
Qori Niyoziy nomidagi tarbiya
pedagogikasi milliy instituti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich ta'limda matematik madaniyatni shakllantirishda kompetensiyaviy yondashuvning ilmiy-nazariy asoslari, didaktik imkoniyatlari hamda uning Qori Niyoziy pedagogik merosi bilan integratsiyasi tahlil qilingan. Tadqiqot davomida o'quvchilarda matematik tafakkurni rivojlantirish, muammoli vaziyatlarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish hamda matematik nutqni rivojlantirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonining o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini kompleks rivojlantirishdagi ahamiyati asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va milliy ilmiy meros integratsiyasining muhimligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: kompetensiya, matematik madaniyat, boshlang'ich ta'lim, pedagogik texnologiya, Qori Niyoziy, tafakkur.

Abstract: This article analyzes the scientific and theoretical foundations, didactic possibilities, and integration of the competency-based approach with the pedagogical heritage of Qari Niyazi in the formation of mathematical culture in primary education. The study examines the development of students' mathematical thinking, problem-solving skills, and mathematical speech. Furthermore, the importance of an educational process organized on the basis of a competency-based approach in the comprehensive development of students' knowledge, skills, and abilities is substantiated. The findings highlight the significance of integrating modern pedagogical technologies with national scientific heritage in improving the effectiveness of primary education.

Key words: competence, mathematical culture, primary education, pedagogical technology, Qari Niyazi, thinking.

Аннотация: В данной статье анализируются научно-теоретические основы, дидактические возможности компетентного подхода и его интеграция с педагогическим наследием Кари Ниязи в формировании математической культуры в начальном образовании. В исследовании рассмотрены вопросы развития математического мышления учащихся, формирования навыков решения проблемных ситуаций, а также развития математической речи. Кроме того, обоснована значимость образовательного процесса, организованного на основе компетентного подхода, в комплексном развитии знаний, умений и навыков учащихся. Результаты исследования показывают важность интеграции современных педагогических технологий и национального научного наследия в повышении эффективности начального образования.

Ключевые слова: компетенция, математическая культура, начальное образование, педагогические технологии, Кари Ниязи, мышление.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri - o'quvchilarda mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish, tez o'zgaruvchan ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarga moslashish hamda bilimlarni amaliy faoliyatda samarali qo'llay olish kompetensiyalarini shakllantirishdan iboratdir. Zamonaviy jamiyatda bilimning o'zi yetarli bo'lmay, uni to'g'ri va o'rinli qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan kompetensiyaviy yondashuv ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning muhim metodologik asosi sifatida qaralib, u o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kompetensiyaviy yondashuv o'quvchilarning bilimlarini faqat nazariy o'zlashtirish bilan cheklanmay, balki ularni real hayotiy vaziyatlarda qo'llay olish, muammoli vaziyatlarga moslashish va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltirilgan^[1]. Ushbu yondashuv ta'lim jarayonida o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirib, uning bilish faoliyatini faollashtiradi. Natijada o'quvchilar bilimlarni tayyor shaklda qabul qilishdan ko'ra, ularni mustaqil ravishda egallash, tahlil qilish va umumlashtirishga o'rganadilar.

Boshlang'ich ta'lim bosqichi esa o'quvchilarda matematik tafakkur va madaniyatni shakllantirishning poydevori hisoblanadi. Aynan ushbu bosqichda o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan munosabati, fikrlash uslubi va o'quv faoliyatiga qiziqishi shakllanadi. Matematik madaniyat - bu faqat hisoblash amallarini bajarish ko'nikmasi emas, balki mantiqiy fikrlash, tahlil qilish, umumlashtirish, asoslash, dalillash va matematik nutqni rivojlantirishni o'z ichiga olgan murakkab va ko'p komponentli tushunchadir^[2]. Shu sababli boshlang'ich ta'limda matematik madaniyatni shakllantirish masalasi alohida ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

O'zbek pedagogika tarixida Qori Niyoziy matematika o'qitish metodikasini rivojlantirishda muhim o'rin egallaydi. U o'z ilmiy asarlarida o'qitish jarayonini samarali tashkil etishning asosiy tamoyillarini ishlab chiqqan bo'lib, ular orasida ilmiylik, izchillik, tushunarlilik va amaliy yo'naltirilganlik alohida ahamiyat kasb etadi^[3].

Mazkur tamoyillar o'quvchilarning bilimlarni ongli va chuqur o'zlashtirishini ta'minlash bilan birga, ularning mustaqil fikrlash faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois, Qori Niyoziy merosini zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv bilan uyg'unlashtirish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi. Bunday integratsiya milliy pedagogik qadriyatlarni saqlab qolgan holda, ta'lim jarayonini zamonaviy talablar asosida tashkil etish, o'quvchilarda chuqur matematik tafakkur va barqaror matematik madaniyatni shakllantirish imkonini beradi.

Kompetensiyaviy yondashuv nazariyasi so'nggi yillarda pedagogika va didaktika sohasida eng ko'p o'rganilayotgan yo'nalishlardan biri bo'lib, u ko'plab xorijiy va mahalliy olimlarning ilmiy tadqiqotlarida o'z aksini topgan. Mazkur yondashuvning nazariy asoslari ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, o'quvchilarning funksional savodxonligini oshirish hamda ularni real hayotiy vaziyatlarga tayyorlash bilan bog'liq holda izohlanadi. Xususan, xalqaro tadqiqotlarda kompetensiya tushunchasi "bilim, ko'nikma va munosabatlarning integratsiyasi" sifatida talqin etilib, u shaxsning muayyan faoliyatni samarali amalga oshirishga tayyorligini ifodalaydi^[4]. Bu yondashuvda bilimlar alohida element sifatida emas, balki amaliy faoliyat jarayonida qo'llaniladigan yaxlit tizim sifatida qaraladi.

OECD tomonidan o'tkazilgan keng ko'lamli tadqiqotlar, jumladan PISA dasturi natijalari, zamonaviy ta'lim tizimi o'quvchilarda faqat nazariy bilimlarni emas, balki funksional savodxonlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lishi zarurligini ko'rsatadi^[5]. Ushbu savodxonlik o'quvchilarning turli hayotiy vaziyatlarda matematik, ilmiy va kommunikativ bilimlarni qo'llay olish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Shu sababli kompetensiyaviy yondashuv ta'lim mazmunini qayta ko'rib chiqish va uni amaliy faoliyatga yo'naltirishni talab etadi.

Mahalliy tadqiqotchilar tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlar ham kompetensiyaviy yondashuvning samaradorligini tasdiqlaydi. Xususan, matematika darslarida ushbu yondashuvni qo'llash o'quvchilarning muammoli vaziyatlarni hal qilish, mantiqiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish va o'z fikrini asoslash kabi muhim kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qilishi ta'kidlanadi^[6]. Bu esa matematika fanining nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatini oshiradi.

O'zbek pedagogik tafakkurida Qori Niyoziy alohida o'rin tutadi. U o'z ilmiy merosida matematika o'qitish metodikasini takomillashtirishga katta hissa qo'shgan va quyidagi asosiy didaktik tamoyillarni ilgari surgan:

- bilimlarning izchilligi va tizimliliigi;
- o'quv materialining o'quvchilar yoshiga mos ravishda tushunarliliigi;
- nazariya va amaliyotning uzviy birligi;
- o'quvchilarning faol bilish faoliyatini tashkil etish^[3].

Mazkur tamoyillar zamonaviy kompetensiyaviy yondashuvning asosiy g'oyalari bilan bevosita uyg'unlashadi. Xususan, izchillik va tizimlilik bilimlarni bosqichma-bosqich egallashni ta'minlash, nazariya va amaliyot birligi bilimlarning real hayot bilan bog'liqligini kuchaytiradi. O'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash esa ularning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi. Shu jihatdan Qori Niyoziy merosi kompetensiyaviy yondashuvni milliy pedagogik asoslar bilan boyitadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot kompleks yondashuv asosida tashkil etilib, unda bir nechta ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi. Tadqiqotning metodologik asosini nazariy va amaliy usullar uyg'unligi tashkil etdi.

Jumladan, nazariy tahlil metodi orqali kompetensiyaviy yondashuvning ilmiy asoslari, uning didaktik imkoniyatlari hamda matematik madaniyatni shakllantirishdagi o'rni o'rganildi. Shuningdek, tarixiy-pedagogik tahlil yordamida milliy pedagogik meros, xususan Qori Niyoziy qarashlarining zamonaviy ta'lim tizimidagi ahamiyati aniqlashtirildi.

Tadqiqotning amaliy qismida pedagogik tajriba muhim o'rin tutdi. Ushbu tajriba boshlang'ich sinflarda olib borilib, unda o'quvchilarga kompetensiyaga yo'naltirilgan topshiriqlar tizimli ravishda taqdim etildi. Tajriba jarayonida o'quvchilarning bilim darajasi, fikrlash qobiliyati va amaliy ko'nikmalaridagi o'zgarishlar kuzatuv va diagnostika metodlari yordamida muntazam tahlil qilindi.

Shuningdek, taqqoslash metodi orqali an'anaviy o'qitish usullari bilan kompetensiyaviy yondashuv asosidagi o'qitish natijalari solishtirildi. Bu esa tadqiqot natijalarining ishonchliligini oshirishga xizmat qildi.

Tajriba ishlari davomida dars jarayonini tashkil etishda quyidagi didaktik yondashuvlarga alohida e'tibor qaratildi:

- muammoli vaziyatlar yaratish, bu orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashi rag'batlantirildi;
- real hayotiy masalalardan foydalanish, matematik bilimlarning amaliy ahamiyatini ochib berishga xizmat qildi;
- guruhli ishlash, o'quvchilarning kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirdi;
- Qori Niyoziy metodikasiga xos tushuntirish, asoslash va izchillik tamoyillaridan foydalanish, bilimlarni ongli o'zlashtirishni ta'minladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida olib borilgan tajriba-sinov ishlari kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim matematik madaniyatni shakllantirishda sezilarli ijobiy natijalar berishini ko'rsatdi. Olingan natijalar quyidagi yo'nalishlarda tahlil qilindi:

1. **Matematik tafakkur rivojlandi.** Tadqiqot natijalariga ko'ra, o'quvchilarda matematik tafakkurning asosiy komponentlari - tahlil qilish, solishtirish, umumlashtirish va xulosa chiqarish ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlandi. Kompetensiyaviy yondashuv asosida berilgan muammoli va mantiqiy topshiriqlar o'quvchilarni faqat tayyor algoritmlarni qo'llashga emas, balki masalaning mohiyatini anglashga yo'naltirdi. Natijada ular masalalarni turli usullar bilan yechish, muqobil variantlarni solishtirish va eng maqbul yechimni tanlashga o'rgandilar. Bu jarayon o'quvchilarning mustaqil fikrlash va refleksiv yondashuvini shakllantirishga xizmat qildi.
2. **Amaliy kompetensiyalar shakllandi.** Tajriba davomida matematik bilimlarni real hayotiy vaziyatlar bilan bog'lashga alohida e'tibor qaratildi. Natijada o'quvchilarda matematik tushunchalarni kundalik faoliyatda qo'llash ko'nikmalari shakllandi. Ular o'lchash, hisob-kitob qilish, oddiy iqtisodiy masalalarni yechish kabi vazifalarni mustaqil bajarishga erishdilar. Bu esa matematik bilimlarning amaliy ahamiyatini anglashga va funksional savodxonlikning rivojlanishiga olib keldi.
3. **Matematik nutq rivojlandi.** Kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning o'z fikrlarini og'zaki va yozma shaklda ifodalashiga keng imkoniyat yaratildi. Natijada ular matematik terminlardan to'g'ri foydalanish, o'z yechimlarini izchil va asosli tarzda tushuntirish, dalillash ko'nikmalarini egalladilar. Bu holat o'quvchilarda matematik nutq madaniyatining shakllanishiga va muloqot kompetensiyasining rivojlanishiga xizmat qildi.
4. **Motivatsiya oshdi.** Tadqiqot davomida milliy pedagogik meros, xususan Qori Niyoziy g'oyalari asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning matematika faniga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada oshirdi. Dars jarayonida tarixiy misollar, milliy kontekstga asoslangan masalalar va qiziqarli topshiriqlardan foydalanish o'quvchilarda ijobiy o'quv motivatsiyasini shakllantirdi. Natijada ular darslarda faolroq ishtirok eta boshladilar, mustaqil izlanishga intilish kuchaydi va o'qishga bo'lgan ichki ehtiyoj rivojlandi.

Tadqiqot natijalari kompetensiyaviy yondashuvning boshlang'ich ta'lim jarayonida yuqori samaradorlikka ega ekanligini tasdiqladi. Xususan, ushbu yondashuv o'quvchilarning bilimlarni faqat reproduktiv tarzda o'zlashtirish bilan cheklanib qolmasdan, balki ularni tahlil qilish, umumlashtirish va amaliy faoliyatda qo'llashga yo'naltirilganligini ko'rsatdi. Bu esa zamonaviy ta'limning asosiy talablaridan biri bo'lgan funksional savodxonlikni shakllantirishga xizmat qiladi.

An'anaviy ta'lim modelida o'quvchilar asosan tayyor bilimlarni qabul qiluvchi subyekt sifatida ishtirok etadi, ya'ni o'qituvchi markaziy rolni egallaydi. Kompetensiyaviy yondashuvda esa aksincha, o'quvchi ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi, bilimlarni mustaqil izlash, muammolarni hal qilish va qaror qabul qilish

jarayonida bevosita qatnashadi ^[1]. Bu esa o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik va reflektiv yondashuvni rivojlantirishga olib keladi.

Mazkur jarayonga Qori Niyoziy merosining integratsiya qilinishi ta'lim samaradorligini yanada oshiradi. Chunki uning ilmiy-metodik qarashlari matematika o'qitishda izchillik, tushunarlilik, nazariya va amaliyot birligi hamda o'quvchilarning faol bilish faoliyatini tashkil etishga asoslanadi. Bu tamoyillar kompetensiyaviy yondashuvning mohiyati bilan bevosita uyg'unlashadi. Xususan, Qori Niyoziy ta'lim jarayonida o'quvchilarni fikrlashga undash, savol-javob asosida bilimni chuqurlashtirish va tushunchalarni ongli o'zlashtirishga alohida e'tibor qaratgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy pedagogik merosdan foydalanish o'quvchilarda nafaqat bilim olish jarayoniga qiziqishni oshiradi, balki ularning milliy o'zlikni anglash, qadriyatlarga hurmat bilan qarash kabi sifatlarini ham rivojlantiradi. Shu bilan birga, kompetensiyaviy yondashuv o'quvchilarni global ta'lim talablari, jumladan, muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish, moslashuvchan fikrlash va kommunikativ kompetensiyalarni egallashga tayyorlaydi.

Demak, milliy meros va zamonaviy pedagogik yondashuvlarning uyg'unlashuvi natijasida ta'lim jarayonida ikki tomonlama samaradorlikka erishiladi: bir tomondan, o'quvchilarda milliy qadriyatlarga asoslangan dunyo-qarash shakllansa, ikkinchi tomondan, ular zamonaviy global muhitda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun zarur kompetensiyalarni egallaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Boshlang'ich ta'limda matematik madaniyatni shakllantirish bugungi kunda ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kompetensiyaviy yondashuv o'quvchilarning nafaqat nazariy bilimlarini, balki ularni amaliyotda qo'llash, muammoli vaziyatlarni hal qilish va mustaqil fikrlash kompetensiyalarini samarali rivojlantiradi.

Matematik madaniyatni shakllantirish jarayonida bilim, ko'nikma va malakalarning integratsiyasi, mantiqiy tafakkur, tahlil qilish va asoslash kabi komponentlarning uyg'un rivojlanishi muhim ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan kompetensiyaviy yondashuv mazkur jarayonning metodologik asosini tashkil etadi.

Shuningdek, Qori Niyoziy merosining o'rganilishi va uni zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan integratsiya qilish matematik ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil ekanligi aniqlandi. Uning ilmiylik, izchillik, tushunarlilik va amaliy yo'naltirilganlik tamoyillari kompetensiyaviy yondashuvning asosiy g'oyalari bilan uyg'unlashib, samarali didaktik tizimni yaratishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimova G.I. Ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asoslari. Toshkent, 2022.
2. Abdullayeva N. Matematika o'qitish metodikasi. Toshkent: O'qituvchi, 2021.
3. Qori Niyoziy. Boshlang'ich matematika o'qitish metodikasi. Toshkent, 1960.
4. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals. Paris, 2017.
5. OECD. PISA 2018 Results. Paris, 2019.
6. Toshmatova M.E. Kompetensiyaviy yondashuv asosida matematika o'qitish. 2023.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.